

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1601. usque ad annum 1605

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1776

VD18 90118790

§. 155. Petri Lombardi Archiepiscopi Armachani oratio pro maturanda
caussæ definitione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67204](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67204)

dum relinquimus, id unice observa- Sæc. XVII.
 mus, quod quiscunque ita locutus fue- A. C. 1605.
 rit, diserte hoc in loco principia distin-
 ctionis inter quæstiones facti & juris ad-
 struat, quam tamen postea, & quidem jure
 merito, contra Jansenistas omni virium
 contentione alii impugnabant. De ce-
 tero Molinistæ omne studium in id con-
 vertebant, ut Pontificem a discutien-
 dis Molinæ propositionibus averterent,
 atque ex adverso totam disputationis
 molem in examinandam phylicam præ-
 determinationem retorquerent. Hanc
 in rem Bellarminus viginti proposi-
 tiones, quæ tamen nec ex Molinæ libris
 haustæ, nec unquam in controversiam
 vocatæ fuerant, summo Pontifici offe-
 rebat. Attamen Pater Lemos die quarta
 Junii succincta responsione, demonstra-
 tum ibat, quod Bellarminus partim
 quædam verbis affirmasse, re ipsa au-
 tem & inspecto verborum sensu, ne-
 gasse, partim efficacis gratiæ in volun-
 tatem operandi modum non explanasse,
 videatur, quamvis gratiam ex se ipsa
 efficacem docendi plenam Thomistis re-
 liquerit libertatem.

§. CLV.

*Petri Lombardi Archiepiscopi Ar-
 machani oratio pro maturanda
 causæ definitione.*

Pp 4

Cum

Sæc. XVII.
A. C. 1605.

Cum summus Pontifex hujus negotii gravitatem probe perspiceret, cunctaque pro merito causæ mature ponderanda censeret, hinc doctiorum judicia exquirere, atque utriusque partis rationes investigare cæperat. His inter præprimis Cardinalis Perroux vel Henrici IV. mandato, vel certam propria auctoritate suggessit: *rem esse præcipitandam, sed audienda certarum Academicarum judicia, Synodum etiam Generalem pro rei gravitate convocandam: ut autem injecta Parisiensis Academiae auctoritate causæ definitionem præpediret, mox addebat, alioquin cavendum, ne Parisiensis Academia, universaque Galliarum regnum Apostolicæ definitioni repugnaret.* Ex adverso Jacobus Bossutius Doctor Sorbonicus, quo Perroux verba spectarent, haud ignarus, impide Pontifici, si indecisa quæstione Congregationes solverentur, maximum toti Ecclesiæ imminens periculum denuntiabat, pollicitatione facta, quod Parisiæ Universitas Pontificio iudicio obsecutura, illudque ipsemet Rex proposito privato affectu excepturus esset. Suffragabatur Bossutio Petrus Lombardus Armachanus Archipræsul, atque Hiberniæ Primas, Vir suo ævo longe doctissimus, qui dirimendæ hujus causæ necessitatem eruditissima oratione demon-

demonstraturus hunc in modum exorsus Sæc. XVII. est. Inter curas omnes Romano Pontifici A. C. 1605. pro Apostolici muneris Principatu incumbentes, prima & maxima sit, qua debet in- *Hist. Con-*
greg. Ap-
pend. n. 12.
pag. 117.
 vigilare, ut doctrina fidei christianæ per greg. Ap-
 universam Christi Ecclesiam in ea conser-
 vetur integritate, quam Timotheo suo pro
 parte sollicitudinis ejus commendat D.
 Paulus, ita illum admonens: o Timothee,
 depositum custodi, devitans profanas vo-
 cum novitates, & oppositiones falsi no-
 minis scientiæ: id tui Prædecessores, Bea-
 tissime Pater, tum contra errores alios
 circa hanc doctrinam temporibus suis e-
 mergentes, tum præcipua quadam seduli-
 tate, cooperantibus etiam aliis Catholicis
 Episcopis, contra illas præstiterunt opi-
 niones, quibus beneficium gratiæ Dei, qua
 per Christi meritum ad bene vivendum ad-
 juvamus, evacuari, aut quoquo modo ex-
 tenuari animadvertant.

Et merito: quippe illarum opinionum
 contagium ejusmodi esse noverant doctissi-
 mi Sanctissimi que Pontifices, ut præter
 communem cum reliquis hæresibus perni-
 ciam, quam certo assert animis, soleat e-
 tiam ab eo peculiare imminere eis periculum,
 qui alioqui in Ecclesia Dei supra alios vir-
 tutum laude videntur eminere: quorum pro-
 inde vita uti pluribus prodesse apta, si fun-
 data sit in ea humilitate, cujus proprietas,
 sicut ait D. Prosper, in confessione est gra-
 tiæ

Sæc. XVII. *tia Dei, quæ tota repellitur, nisi tota*

A. C. 1605. *scipiatur: ita si in elationem rapiantur, qui*

*se cum Deo componentes, suarum laudum
atque meritorum partem aliquam tantam
propriam sibi vendicent, quanto altius
tutis arcem se conscendisse existimant, tam
gravius & corruunt ipsi, & plures sem
prosternunt in ruinam.*

*Cum autem ab annis hæctenus mille cir
citer & ducentis sæpius sint exortæ opinio
num concertationes circa Orthodoxam de
gratia doctrinam; qui primi eam aperit
& acrius impugnarunt, fuerunt Pelagius
Cælestius, & his se associans Julianus.*

*Quare qui tunc Romani Pontifices erant
Innocentius primus, Zozimus & Bonifa
cius, adjuvantibus eos compluribus aliis
episcopis, & diversis Episcoporum Con
ciliis, doctrinam Ecclesiæ de hoc argumen
tam strenue & sollicitè defenderunt, ut ip
rum inimicorum gratia Dei damnatis erro
ribus, ipsos etiam, postquam his pertinaci
tius inhæerere deprehensi sunt, a communio
ne fidelium, priores duos eiecerunt: ter
tius insuper sic coercuit, ut contra eos nihil
fuerit, non solum Apostolicis, sed etiam
Regis piissimorum Imperatorum Edictis, ni
istius hæreseos Authores, & sectatores latè.*

*Unde, ut propius ad nostra descendam
tempora, quæ quanto propinquiora sunt
mundi, tanto errorum abundantiora sunt
prædicuntur in Scriptura Sacra, ex quo*

vir doctissimus Petrus Lombardus Episco- Sæc. XVII.
 pus Parisiensis, Magister Sententiarum di- A. C. 1605.
 ctus, Theologiam ex Sententiis Patrum, &
 præcipue Divi Augustini redegit in Metho-
 dicam summam: qui interea illum interpre-
 tati fuerunt diversorum Ordinum Religiosi,
 quamvis & ipsi passim profiterentur, &
 propositum habere viderentur D. Augusti-
 num sequi, cum tamen securiores ab exter-
 no hoste, liberius quæstiones multas intrin-
 secus disputarent, accidit revera, ut aliqui
 ex iis circa argumentum, de quo agitur
 comminiscerentur opiniones quasdam, ad-
 versas satis doctrinæ de eo ab Augustino
 contra Pelagianos, & Semipelagianos tra-
 ditæ & explicatæ. Quæ opiniones licet
 ab Ecclesia nunquam approbatæ, imo &
 ab aliis Scholasticis de iisdem rebus melius
 sentientibus aut rejectæ aut non receptæ, at-
 tamen qui posterioribus his temporibus a
 Sedis Apostolicæ obedientia apostatarunt,
 tot sectarum assertores, & sequaces, sum-
 pserunt inde occasionem usque adeo calum-
 niandi, ut & opiniones istas supra id quod
 vere suberat, nimium exaggerarint, &
 sic a se exaggeratas Catholicis omnibus im-
 posuerint, tanquam Romana Ecclesia, se-
 veriore deserta doctrina de gratia & libero
 arbitrio, prolapsa esset ad Pelagianismum,
 & qui se Catholicos profitentur (Papistas
 illos vocant) degenerassent in Pelagianos.

Aqui-

Sæc. XVII.

A. C. 1605.

*A quibus propterea dum videri voluit
 iidem Sectarii justam habuisse occasionem
 quantum ad hanc doctrinæ partem, fingendi se & dissentiendi, aliam ipsi sum-
 cuti; non illam certe doctrinam Ortho-
 xam, quæ olim contra Pelagianos a Pa-
 trificibus & Conciliis definita est, ac defensa
 a D. Augustino, ac secutis aliis Catholicis
 Doctoribus: quin potius quod contra Pe-
 trum Lombardum, & Theologos Schola-
 sticos videbantur ex professo suscepisse
 lum, id etiam converterunt contra huius-
 modi definitiones, ac Patrum Sententias.
 Et quod ad ipsum spectat Augustinum, quæ-
 vis illum, tanquam solum, ut dicunt, et
 veteribus secum consentientem, aliquos
 habere videantur, tamen revera doctrinam
 ejus plerumque non intelligere se ostendunt,
 immo & corrumpere deprehenduntur, ut
 quando quoad sensum, nonnunquam qua-
 tum ad verba, fingunt vero gratiam Dei
 sic prædicandam & credendam, ut (quod
 justo Dei judicio eis accidit) velut in insu-
 periam rapti Manichæorum non minorem, te-
 neant, atque tradant, liberum arbitrium
 in hominibus vel extinctum prorsus, et
 naturali sua proprietate spoliatum: igno-
 rantes se hoc dogmate auferre quoque magis
 gratiam & effectus, quos veræ Dei gratia
 Scriptura sacra passim tribuit.*

*Quapropter Concilium Generale Tri-
 dentinum (ut Provincialia omittam, Se-
 nonces)*

nonense & Moguntinum) dum contra istos Sæc. XVII.
A. C. 1605.
agit, sic liberi arbitrii naturalem asserit
proprietatem, ut agnoscat atque renovet,
quod de virium ejus per peccatum attenua-
tione & inclinatione antiquitus definitum
est: sic astruit ejusdem cooperationem & se-
quelam, ut quod de gratiæ præoperantis,
id est prævenientis ipsum adjuvando & ex-
citando, necessitate & efficacitate juxta Sa-
cras Scripturas & antiquas Ecclesiæ defi-
nitiones prædicandum & credendum, denuo
definiat ac declaret: ob id nimirum, quia
non satis illi visum, istorum Sectariorum
errores condemnare, nisi etiam ab eorum
calumniis Ecclesiam præsentem vindicaret.

Cæterum ex Doctoribus Catholicis, qui
Sectarios istos oppugnantes, de iisdem ar-
gumentis prolixiores instituerunt disputatio-
nes, aliqui in iis liberi arbitrii vires adeo
extulerunt, ut aliis visi sint Christianæ gra-
tiæ necessitatem & efficacitatem nimium ex-
tenuare, atque ita dum errores vellent e-
liminare Lutheranorum & Calvinistarum,
alias introducere opiniones, quibus sterne-
retur via ad toties expugnatum Pelagianis-
mum, seu Semipelagianismum, sub finem
seculorum postliminio suscitandum, inde-
que sunt exortæ dissensiones, quæ unacum
iisdem opinionibus, diutius quam a pleris-
que videtur, animadversum, intra Ecclesiæ
gremium fotæ sunt.

Neque

Sæc. XVII.

A. C. 1605.

Neque negari potest, quin sub incunabulis plur
 Dei vide
 nup
 reco
 han
 tur
 post
 nos
 ctus
 goti
 vit,
 erud
 tian
 judi
 sua
 quic
 spic
 vere
 fit
 vac
 pru
 pro
 id
 pa
 ras
 is t
 rec
 fica

saltem a quibusdam, qui in istas impug
 runt opiniones, sive defendendo, sive con
 futando, vel ignoratum aliquosque, ad
 non sufficienter observatum fuerit, quibus
 rebus, quas tractabant, antiquitus in Ec
 clesia edoctum, defensum atque definitum
 id quod excusationem forte habuit. In
 quidem utriusque dissentientium partis, tan
 to majore quanto majore Zelo una ex ut
 intenta fuit tota ad præsentium errorum
 incendium extinguendum; altera magis
 provida, ne alii in futurum suscitarentur
 seu succenderentur, recolendo altius ex
 tegressis hæctenus Ecclesie Dei decursibus,
 quod, quandoquidem se res ita habent, ut
 quamdiu hæc in terris militat, oportet
 sicut prædixit D. Paulus, Et hæreses
 cum hæreseos unius interitu oriri se
 leat ejus contraria.

Progressu autem annorum aliquot, es
 dem opiniones apertius, Et periculosa
 proruperunt in disceptationem multum con
 troversam, quam vidi ipse in Belgio or
 geri satis acriter, Et novimus omnes die
 tius Et ardentius gliscere in Hispania
 Quæ tamen, ut alias, quantum observa
 re potui, a turbis illis, quas in tot
 Provinciis Christianis quæstiones de hoc
 argumento sæpius concitarunt, magno Dei
 beneficio inimunes semper conservata; Et
 ad eas modo præservandas interest quare
 pluri

plurimum totius Christiani orbis, ut qui Sæc. XVII.
Dei in terris vices gerunt, sollicita pro- A. C. 1605.
videant cura.

Qualem proinde adhibens Prædecessor
nuper Vestræ Sanctitatis Clemens felicis
recordationis Papa VIII. controversiam
hanc: ut cum majori autoritate decidere-
tur, ex Hispanis evocavit ad Sedem A-
postolicam, & pro ea decidenda per an-
nos aliquot, tametsi ætate plurima fra-
ctus, aggravatus multis morbis, & ne-
gotiis aliis pene obrutus, instanter labora-
vit, sed dum in laboribus ejus dies diei
eructat verbum, & nox nocti indicat scien-
tiam, optimæ voluntatis Pontifex (quod
judicio Dei accidit) fnivit antea vitam
suam, quam de eadem controversia definire
quidquam posset.

Quæ tamen ne sic hæreat indecisa, pro-
spiciens Collegium Illustrissimorum, ac Re-
verendissimorum Cardinalium (quod non pos-
sit Ecclesiæ Dei non esse multum noxium)
vacante per ejus obitum Sede Apostolica,
prudenter ordinavit, ut futurus Pontifex
pro ea satageret quamprimum dirimenda,
id quod exequi Successor proximus Leo Pa-
pa XI. declaravit quidem inter primas cu-
ras, sicut esse debuit, commendatum: sed
is tanquam unda maris in terras projecta,
recessit antea ex hac vita, quam in Ponti-
ficatus sui labores posset ingredi.

His

Sæc. XVII.

A. C. 1605.

*His autem quod videmus modo te
dere, Pater Beatissime, Pontifex Maxi-
me, de quo & gaudemus sane supra
possimus vel exprimere verbis, vel cogi-
tatione ipsa satis comprehendere, spem
maximam, id ab æterno Deo inter aliis-
rima, quæ ad Ecclesiæ suæ præsidium
te operaturus est, etiam ad hoc destinatum
ut qui hæcenus Clementi Pontifici in ex-
minanda ista controversia Præsidenti, cum
aliis Illustrissimis & Reverendissimis Car-
dinalibus Sacræ Romanæ Ecclesiæ Inquisi-
toribus Generalibus, sollicitè assediisti, cum
ipse factus Pontifex feliciter desinas, ad
quod tam suaviter invitatus es in ipsa
ad Pontificatum assumptione, qua tumen-
nifesto opere demonstratum est, quam
Deus potestatem voluntates hominum
hic præcipue controvertitur) quo vult, quomodo
vult, quomodo vult, quamdiu vult, volen-
nandi, inspectendi, transferendi, & dandum
ad id ipsum subsidiis omnibus præparatis
(id ita providente Deo) quibus, quod Cle-
mens Papa laboriose seminavit, Successor
ejus fructuose colligas.*

*Quapropter præsumere ego nolo senten-
tiam, quam per os tuum de controversia
hac pronuntiabit Sanctus Dei Spiritus, pro-
veniundo Censuram ferre in præsentiarum;
an opiniones illæ, de quibus controverti-
tur, ex radice Pelagianismi, seu Semi-
lagianismi fibra reipsa prodeant, quibus*

cunque colorentur verbis; vel proditæ sive **Sæc. XVII.**
 per calumniam traducantur, sive præsu- **A. C. 1605.**
 mantur ex imperitia aliqua, Et hoc vel sen-
 suum, quibus concipiuntur, vel verborum,
 quibus aut eæ exprimuntur, aut sententiæ
 Orthodoxæ de iisdem rebus, ut prætendi-
 tur, exprimendæ; sive denique pro cautela
 tantum ex ejusmodi fibra, seu radice pro-
 dere timeantur.

Verum quia superioribus diebus, vi-
 vente adhuc Leone Papa, dignabaris mihi
 indicare, gratum fore, si rationes aliquot
 in ordinem redigerem, quibus potissimum
 ostendatur, quam magni sit momenti, ut
 controversia de his mota quam primum di-
 rimatur, prout Illustrissimi ac Reverendis-
 simi Cardinales ordinarunt; ego quidem
 ejusmodi rationes confestim digessi, tametsi
 eas ob invaletudinem, qua correptus fui
 subito, non potuerim tunc proferre: sic e-
 tiam providente Deo, ut quod Cardinalis
 imperasti, Pontifici tibi offeram. Cui pro-
 inde ut eadem sint majori usui, interea
 mihi visum præmittere illa, quæ jam re-
 censui, de præcedentium hæcenus Pontifi-
 cum vigilantia, Et sollicita cura in remediis
 adhibendis, quoties de argumento hoc su-
 spectas quoquo modo quæstiones suscitari
 intellexerant,

Subjungam autem modo rationes peti-
 tas ex rebus, de quibus adeo controvertitur;
 ex quæstionibus, quæ cum controversia hac
 Hist. Eccles. Tom. LIII. Qq ne-

Sæc. XVII. neſtuntur; ex personis, inter quas præ-

A. C. 1605 pue jam verſatur; ex damno, quod ex

dem in univerſam diffunditur Eccleſiam
ex lucro demum, quod ſectariis inde pro-
venit. Ex quibus, ut exiſtimo, evadit ma-
niſeſtum, momenti eſſe maximi, ut hæc
controversia ſine diuturniore mora deſin-
tur, idque tam plena & expreſſa veritate
declaratione, quam requirunt quaſſiones
quæ in ea ultro citroque diſceptantur. Se-
geram deinde conſiderationes quaſdam
modo, quo videri poſſit deſinitio iſta ſan-
da, & pro declaranda rerum veritate,
pro partium, quæ de hac diſceptant, qua-
tum fieri poteſt, honore conſervando.

Et in primis ſpectando res, de qua
controversia iſta mota eſt, pertinent illi
catholicam fidem, etiam ex profeſſione,
partes ipſæ de iis diſſidentes in libri
& Scriptis paſſim faciunt: adeo ut
que ſentiat, doceat, ſcribat, dogma
iſta ſequitur, ab omnibus certiffime cre-
dum: una objiciat alteri, non poſſe ſen-
tiam illius ſuſtineri ſalva fide, quæ contra
Pelagianos, & Semipelagianos eſt deſinitio
altera viciffim opponat, non poſſe iſta ſen-
tiam ſalva fide, quæ deſinitio
eſt contra Lutheranos, & Calviniſtas. Quod
ſi aliqui, ut periculum vitent huius
judicii (ne ſi forte deprehendantur in erro-
re, contra fidem errare convincantur) vo-
lint modo dicere, quaſſiones hic motas
præ-

præter fidem; scire illi debent, quod an Sæc. XVII.
 ejusmodi vere sint, pertineat declarare ad A. C. 1605.
 tribunal fidei, in quo de controversia hac
 tractatur, qui autem proprio interim judi-
 cio eligunt ita dicere, advertant in primis,
 ne suspicionem inde incurrant apud illos, qui
 noverunt id esse suffugium, ad quod olim
 recurrebant Cælestius & Julianus Pela-
 gianus, dum in quæstione quadam a Catho-
 licis premi se viderent; & quod universæ
 suæ doctrinæ prætexebant Semipelagiani,
 deinde cavere debent, ne id dicendo, non
 tam diminuunt quam aggravent potius er-
 randi gradum, ad sententiam in fide er-
 roneam addendo errorem, quo dicatur esse
 præter fidem. Nempe si, quod olim ob-
 servatum fuit, caput quæstionum contra
 Pelagianos, & Semipelagianos, de origi-
 ne in hominibus bonarum voluntatum (ut
 de aliis quæstionibus nihil dicatur hic)
 idipsum sit, ut apparet esse, de quo præ-
 cipua quæstio in hac controversia agit;
 tametsi cum discrimine, quod non distin-
 guat quæstionem præter fidem, a quæstio-
 ne, quæ de fide est; quia quod tunc Sa-
 crarum Scripturarum fere verbis, & po-
 sitivo Sanctorum Patrum modo tractaba-
 tur, id nunc agitur Philosophicis ter-
 minis, & Scholastica methodo.

Secundo quæstiones, quæ connexæ sunt
 cum hac controversia, adeo sunt diffusæ
 per totum corpus Sacræ Theologiæ, ut
 Qq 2 quan-

Sæc. XVII. quantum & quamdiu alterius partis
 A. C. 1605. dem controversiæ (quæcunque illa sit, ma-

sanior est) veritas in suo gradu doceri
 hibetur, aut libertas utriusque parti
 Scholis permittitur, tantum & tamdiu The-
 logi Professores, nominatim in Hispania,
 quo ejusmodi prohibitio & permissio pro-
 tenditur emanasse, impediuntur a doctis
 suis auditoribus satisfactione integra, in
 tot aliis materiis Theologicis, per quæ
 diffunduntur istæ quæstiones, quales sunt
 de scientia, de voluntate & etiam de po-
 tentia Dei, de providentia, prædetermi-
 natione, gratia, perseverantia, de fide, spe,
 charitate, & aliis veris virtutibus, de li-
 bero arbitrio, merito & demerito in
 peccato, & præcipue de originali, de ve-
 ge, prohibitione, præcepto, præmio, pe-
 na, de pœnitentia, & toto justificationis
 negotio. Unde quæ est necessitas, ut con-
 troversia hæc quamprimum decidatur, re-
 dem etiam non patitur, ut deciso equi-
 tamdiu differatur, quam illi volunt, qui
 hanc referendam putant ad Concilium pro-
 pter eam congregandum: quomodo neque
 differendam esse Ecclesiastica probat con-
 suetudo, id quoque inferius ostendetur in
 judicio D. Augustini in causa, quæ de ar-
 gumento hoc, ejus tempore tractabatur.

Tertio considerando personas eorum,
 inter quas præcipue controversia hæc cer-
 satur, sunt illi, ut notum est, viri Reli-
 giosi,

giōsi, e duobus in Ecclesia doctissimis, san- Sæc. XVII.
 ctissimis & celeberrimis Ordinibus, qui pro- A. C. 1605.
 inde cum ex instituto suo sal terræ & lux
 mundi debent esse, certum est, quod ad of-
 ficia ista illuminandi & condiendi exhiben-
 da, ante omnia necesse sit, ut inter ipsos
 vigeant, in his præsertim, quæ ad doctri-
 nam fidei spectant, concordia, unanimitas,
 pax, & charitas. Verum virtutes has
 tam necessarias, timendum in primis, ne lan-
 quere plurimum faciant contrariæ affectio-
 nes, quæ pro ipsa conditione controversiæ
 adeo gravis, inter utrosque succrescere pos-
 sunt, ut sunt dissensiones, simultates, lites,
 & hujusmodi alia odiorum semina, deinde
 ne & has tam pravas affectiones, magis
 magisque indies corroborent subintrantes in
 suscepta semel causa opinio constantiæ &
 defensio famæ & honoris: quibus si fomi-
 tem subministrent præsumptio & arrogantia
 de proprio Ordine & ejus Doctoribus, in-
 vidia & livor de aliorum bonis studiis &
 progressibus, incurabilius multo malum red-
 dunt, super omnia autem timendum & tre-
 mendum inter hæc judicium Dei; ne scili-
 cet, si qui forte ab initio in controversiam
 hanc vel paulo ignorantius, vel indiscretius
 tantum sunt ingressi, adhuc permittuntur
 progredi, ex istiusmodi momentis rationum,
 quales modo indicavi, Deus, qui per id of-
 fenditur, merito patiatur eos sic prolabi,
 ut offensam veritatem vel cognoscere non

Qq 3 valeant,

Sæc. XVII. valeant, vel non velint, uide licet dicitur
 A. C. 1605. qui in causa hac tam multum dissentiant

utrinque profiteantur, se Sedis Apostolicæ
 futuram de ea decisionem reverenter & u-
 militer amplexuros, id quod facilius magis
 - remedium omnis mali modo reddidit: tam
 dilatione nimia evenire potest, ut quod tan-
 diu sub tegumentis jam descriptis est con-
 - tum, id uspiam tandem (liceat hic uti ve-
 bis Isaia) erumpat in regulum.

Quarto, interea in universam Christi
 Ecclesiam ex eadem controversia domus
 sic diffunditur, ut & multi sint utriusque,
 qui istarum partium studia se sequi, præci-
 - piti nimis Zelo profitentur, & inter eos
 (quippe cum sint multiplicati etiam uide-
 ad idiotas & fœminas) plerique earum
 partium dissensiones magis æmulantes, quam
 certe intelligentes opiniones, unde passim
 qui tenerioris conscientia sunt, nascuntur
 scandala; iis qui laxioris, contemptus do-
 -ctrinae Religionis; inter Doctores, qui ma-
 -gis pii ac modesti sunt, maror atque gemitus,
 etiamsi illis silere integrum sit. Sicut
 autem pro officio, in quo constituti sunt,
 sententiam suam censuramque suam profes-
 -re debent, accrescit insuper offensa partium
 a quibus sorte pro conscientia sua dissen-
 -tiunt; quasi non liceret ipsis inter homines
 & opiniones sic distinguere, ut illos suadere
 ament & honorent, & tamen istis neque
 velint neque possint se servos exhibere, hic
 uero

vero, qui se quoque doctos profitentes, au- Sæc. XVII.
 daciores vere sunt, quam solidiores, licentia A. C. 1605.
 nimia de quæstionibus ita controversis do-
 cendi & scribendi: cujus rei exemplum u-
 num sit, cujusdam Professoris Patavini o-
 pus, de controversia hac componenda, Pa-
 tavii excusum anno millesimo sexcentesimo
 tertio, quod licet huc allatum, & ex sen-
 tentia Officii sacræ inquisitionis ad ignem
 condemnatum, non tamen id tam cito fa-
 ctum, quin, ut audio complura ejus exem-
 plaria Francofurtum pervenerint, quæ ab
 hæreticis avidissime coempta sunt. Alte-
 rum, Doctoris cujusdam in Germania, qui
 in opere quodam, quod de mortis Christi
 efficacia scripsit, & eodem anno Coloniae
 excudi fecit, cum multa immisceat ad con-
 troversiam istam spectantia, in quibus sequi-
 tur Faustum illum, de quo supra, Episco-
 pum Rhegiensem, veritus, ne in hoc offen-
 dere videatur in Censuram Gelasii Ponti-
 ficis de opusculis Fausti, hanc de eo fingit
 fabulam (in qua non advertit se errare in-
 super in temporibus notandis) quod videli-
 cet cum Pelagiana labe infectus esset, a B.
 Fulgentio correptus & emendatus errore de-
 sertus ad Catholicæ Ecclesiæ gremium se re-
 cepit; in cujus rei argumentum, egregium
 volumen scripsit de gratia & libero arbitrio;
 teste (inquit) Gemadio in Catalogo Scripto-
 rum Ecclesiasticorum, in quo erronea dog-
 mata revocavit & emendavit, nec quod sit

Sæc. XVII. inceptum est Cacoethes scribendi libros
 A. C. 1605. eadem controversia cessabit facile, nisi a
 de Apostolica per tempestivam decisionem
 remedium adferatur.

Quinto, ac postremo, Sæctarii
 sunt extra Ecclesiam, e contrario ex
 quamdiu pendet indecisa, lucrum magna
 videtur provenire, sed quod etiam creditur
 ipsorum majus malum: quale est in primis
 communis inter eos gaudii, quo exultant,
 quia quod catholici hætenus objicere no-
 lent, tanquam argumentum non fundatum
 Religionis, eorum inter se in præcipuis do-
 ctrinae capitibus dissensionem, id ipsi
 vicissim ex occasione hujus controversie
 tant se posse in nos regerere, quod fundatum
 in multis atque magnis dissentiantibus
 quæstionibus, præterea aliqui ex his
 impropere, quod tamdiu hæreatur
 ejusdem tractatione, quasi in hoc seculorum
 fine, ad eam definiendam in Ecclesia
 Romana perierit lex a Sacerdote, consilium a
 Sapiente, & sermo a Propheta, alii
 spericari se confingunt, quod quia diutius
 hac & diligentiore tractatione, melius
 tuit Sedi Apostolicæ doctrina verior
 argumento, idcirco ne ab alia quam
 nus est professa, recedere videatur, ad
 sionem illam venire tergiversetur, non
 præsumunt gloriari, quod quoniam res
 potest in litigio hoc permanere semper,
 turum tandem, ut Sedes Apostolica ipsorum

de ea doctrinam, tanquam veriore[m] ample-
 ctatur. Ex quo sane capite scriptum est ad
 me ex Belgio, quod primarius Professor
 Theologus in Hollandicæ hæretica Universi-
 tate, quæ Leyda seu Lugdunum Batavorum
 dicitur, auditores ad constantiam in
 doctrina sua non ita pridem hortabatur.
 Unde apparet quam magnum etiam impedi-
 mentum ad bonum conversionis suæ & salu-
 tis eadem controversia Sectariis afferat, cum
 omnibus generatim, ob has omnes rationes,
 tum speciatim nostris Insularibus, & præ-
 cipue Anglis, ob aliam insuper propriam
 sibi rationem. Nam cum post pacem initam
 inter Reges Hispaniarum, & Britannia-
 rum, restituantur cum his commercia, &
 communicatio familiaris interveniat in Hi-
 spanicæ regnis, immo & plures ex iis, quam
 hætenus adventent in Italiam, ex quibus
 nonnulli saltem, vel ab errore converti, vel
 in Catholica fide confirmari possent, quan-
 do audiunt atque vident, quod inter Reli-
 giosos diversorum Ordinum apud nos non
 minus disceptetur, & dissentiatur, ut vide-
 tur ipsis, quam inter suos Protestantes at-
 que Puritanos, facile nimium persuadebunt
 sibi, Religionem nostram non nisi solidiori-
 bus quam suam fundamentis.

Quod jam ad considerationes spectat de
 modo, quo controversiæ hujus definitio fa-
 cienda est; in primis quorundam audiun-
 tur voces, qui mediatores se inter partes

Qq 5 consti-

Sæc. XVII.
 A. C. 1605.

Sæc. XVII. constituendo, non alio modo debere eam
 A. C. 1605. finiri putant, quam ut ulteriorem tradi-

tionem finiendo, utrique parti vel scitum de ea perpetuum imponatur, vel mittatur, ut in suo de eadem sensu quæbet pars abundet, sicut hætenus electio propria, sic & in posterum convenit Superiorum, sed isti non videntur satis ponderasse, ne silentium illud imponendo, veritas fidei (ad quam uti dictum est in prima adducta ratione, pertinent res, de quibus hic controvertitur) in aliquibus sui partibus supprimatur: ne catholicis Doctoribus in tot sacre professionis quæstionibus, quæ in secunda ratione tactæ sunt, restringantur ora: ne hæreticis dilatentur, & corda gaudium ac suspiciones, & ora ad imperium & gloriationem, de quibus in ratione quinta: denique nec videm videntur se-itis penetrasse, ne per istam liberio-rem permissionem utrique parti in suo sensu abundandi, in tot quæstionibus, per totum corpus sacre Theologie diffusis, & falsitas in negotio fidei in aliquibus reipsa confirmetur, & veritas doctrine Scholæ Christianæ in pluribus videatur transformari in incertitudinem opinionum Academiæ sicut.

Verum qui hanc tumentur partem dicitæ mediationis, ut id videantur doctrinæ agere, solent allegare ex Epistola Cælestini Papæ verba illa, quibus post adductas quædam fidei regulas, ultimo clauditur: ad
 confe-

constitendam gratiam Dei satis sufficere ar-
bitramur, quidquid secundum prædictas re-
gulas Apostolicæ Sedis nos scripta docue-
runt, addantque hæc præterea: profundio-
res vero difficiliioresque partes incurrentium
quæstionum, quas latius pertractarunt, qui
hæreticis restiterunt, sicut non audemus
contemnere, ita non necesse habemus astrue-
re, atque addunt ipsi, ad hoc genus quæstio-
num eas pertinere, de quibus modo contro-
vertitur, ubi considerare deberent, primum
quod sic mediando recedunt a professione par-
tium, quarum causam agunt: cum earum
utraque (ut dictum est in prima ratione)
profiteatur sententiam, quam tuetur ipsa,
tenendam esse de fide, secundo, quod etiam
illi, ob quos scripta est epistola Cælestini,
ad suam ab aliis rectius sentientibus dissen-
sionem excusandam prætendebant, ut ibi-
dem additur, Christianam fidem per eam
non violari, sed id an ita esset, referri o-
portebat ad Apostolicam Sedem. Tertio
quod de ipsa doctrina in regulis istis de-
finita, quæstiones aliquæ in hac contro-
versa disceptentur, qualis ea in primis
est, quæ in eadem ratione indicatur, un-
de primus bonus usus, seu motio bonæ
voluntatis? Et an aliquid divinæ gratiæ
subtrahatur?

Sæc. XVII:
A. C. 1605.

Sed Et aliqui ex iisdem mediatoribus,
sepõsta prorsus doctrinæ consideratione,
istius sui iudicii rationem petunt, ex per-
sonis

Sæc. XVII. A. C. 1605. versia. *Nam cum sint utrique magnæ non tantum eruditionis & pietatis, sed etiam existimationis & sequelæ, timentur, inquiunt, ac proinde cavendum (etiam postponendo doctrinæ causam) ne si a utrius partis opiniones condemnentur, gravem id Ecclesiæ Dei allaturum sit ruina. Et hanc rationem tanto magis urgent, quod existiment, prout eorum quisque alicui parti est addictus, alteram non tam doctrinæ & veritatis Zelo, quam invidia & emulacione contra eam ferri, at qui ratiocinantur isto modo, non videntur considerare, quos præter temeritatem iudicii de aliis, in quibus forte incurrunt, illis etiam, quorum suscipiunt patrociniū, injuriam potius irrogent, quam defensionem præstent: non deberent sibi aliisque persuadere, & de eorum pietate & eruditione confidere, quod Sedis Apostolicæ futuram decisionem, se facturos utrinque profitentur, ut dicitur est in tertia ratione, reverenter & humiliter amplectentur: & de eorundem existimatione bene sperare, quod per eam sequuntur, & sedabunt, si aliqui motus per aliquos qui præcipitantius eos sequuntur (ut additum est in quarta ratione) excitandi forent, insuper recolendum hujusmodi mediatorum, quod olim, uti est superius indicatum, magnæ fuerunt Sanctitatis & eruditionis, immo & supereminētis in Ecclesiâ gradus & auctoritatis.*

auctoritatis, ac proinde sequelæ copiosæ, Sæc. XVII.
 qui de argumento hoc dissidebant: A. C. 1605.
 Et quod

tunc etiam auditæ sunt querelæ graves, qualis illa fuit Juliani, qua velut comminando, Doctores, inquit, nostri temporis, & nefariæ, quæ adhuc fervet, seditionis autores, ad hominum, quorum sanctis studiis utuntur, contumelias & exitium decreverunt per ruinam totius Ecclesiæ pervenire: non intelligentes, quantum his contulerint honoris, quorum ostenderent gloriam nisi cum Catholica Religione non potuisse convelli. Et tamen istis omnibus non obstantibus, Apostolica Sedes, pro consueta sua sollicitudine, circa argumentum hoc superius declarata, quotiescunque de eo mota est controversia, remedium semper adhibuit, docendo ac definiendo, quid tenendum, quid vitandum: tandem & hoc deberent considerare, non deesse modo Ecclesiæ Dei Reges atque Principes, qui, si quos contingeret reperiri refractarios, in Sedis Apostolicæ definitione recipienda, ad id eos, Honorii & Theodosii instar, legibus suis compellerent.

Secundo loco sunt, qui cum videant necessarium, ut ad definitionem aliquam veniatur, putant eam sufficere, quæ fiat suspendendo seu prohibendo libros, in quibus evulgata est doctrina non probanda, de præsentis controversia, sed & hi deberent considerare, quod, ut se res habuisset, si li-

Sæc. XVII. si libri illi, de quorum doctrina contro-
 A.C. 1605. si hæc est primum mota, fuissent ab in-
 tio suspensi aut prohibiti, vel si alia
 spes haberi posset, quoad suspendenda
 prohibendos alios libros de eodem ar-
 gumento postea evulgatos, satis esset; ni-
 men post tam diuturnam ejusdem ar-
 gumenti examinationem, in qua permixta
 est partibus utrinque de eo disputare, pro-
 bandane sit, an improbanda; si non
 quatur tandem peculiarior declaratio, qua-
 nam ejus propositiones improbandæ, qua-
 nam sint probandæ: id præterquam
 videtur daturum occasionem Sectariis
 berius judicandi, & aliis perplexius
 candi, cur non fiat, ac etiam quomodo
 fiat ejusmodi declaratio; si qui adhuc
 nere velint, aut tueri propositiones
 ex iis, quæ merentur improbari, pro-
 xere poterunt, non propter illas, sed
 alias factam librorum suspensionem seu pro-
 hibitionem. Et si alii alias aliquas pro-
 positiones in iisdem libris alioqui
 & Catholicas, sed quas ipsi forte non in-
 telligunt, voluerint repudiare, prætextum
 ad id similiter petent ex eadem suspen-
 sione seu prohibitione. Quales & futuri
 aliquos facilius sibi persuadebunt, qui
 his, quæ olim acciderunt in hac causa,
 propius consideraverint: quod quando
 Celestinus Papa insignem illam communitati-
 nem, de qua supra, in D. Augustinum, et

ejus hoc de argumento doctrinam, post ipsius obitum protulit, qui tunc in Gallis reliquias Pelagianismi sequebantur, occasione inde sumpta, quod non essent expressi libri a Pontifice, in quibus doctrinam ejus continetur, commendationem sic interpretati fuerant, ut ad priores Augustini libros de hoc argumento scriptos, eam referrent; sed posteriores, in quibus ipsi expressius refutati erant, eidem subtraherent. Unde necesse fuit Hormisdæ Papæ declarare doctrinam hanc in postremis his Augustini libris maxime contineri, quod cum tunc ita accidit circa encomium librorum, qui jam antea erant omnes editi, certe si nunc post ejusmodi examinationem, qualis jam facta est, doctrinæ controversæ non alia sequatur declaratio, quam suspendendo, seu prohibendo libros, in quibus tamen certum est non totam doctrinam esse improbandam, proclivius multo erit, pro variis hominum iudiciis, ut suspensio ista & prohibitio a diversis ad diversas propositiones referatur: atque ita vix, immo ne vix quidem controversia hac sedata, alia forte suscitentur: accedit denique & exemplum illius temporis Pontificum, quod & modo merito imitandum est. Nam ex quo in Gallis a Semi-pelagianis suscitata est de hoc argumento doctrina erronea, prius per Cælestinum & Leonem Pontifices, circa doctrinam istam definita sunt particularia quædam capitula & Ca-

Sæc. XVII.
 A. C. 1605.

Sæc. XVII. & Canones, postea per Gelasium Papam
 A. C. 1605. libri Cassiani & Fausti doctrinam eam con-
 tinentes, inter Apocrypha opuscula
 rejeçti.

Tertio igitur loco cognoscunt alii in
 hac controversia finienda, necessarium
 definitionem, in qua particulariter declaratur
 tur propositiones, quæ in ea approbandæ
 sint, vel improbandæ: sed definitionem illam
 referendam volunt ad Concilium, quod
 tantum necessarium, propter eam congregari.
 Sed & isti scire debent, quamvis prima
 præcipua causa Concilia congregantur
 propter controversias, quas de doctrina
 dei contingit exoriri; tamen ut Sædes Apo-
 stolica de his definire quidquam differat,
 quousque ad Concilium deferantur, illa
 postulatio nimis insolens, quod res ipse
 pe id nec patitur, ut in præsentibus
 nec plerumque etiam possit. Et certe
 consuetudo Ecclesiastica id ipsum minime
 probat. Qua de re quia præjudicata sententia
 est D. Augustini, in causa, quæ de argu-
 mento hoc ejus tempore tractabatur, libet
 ipsius verba hic subjungere, ait igitur: aut
 vero Congregatione Synodi opus erat,
 ut aperta pernicies damnaretur; quæ
 nulla hæresis aliquando, nisi Synodi
 Congregatione damnata sit, cum pe-
 tius rarissimæ inveniantur, propter quas
 damnandas necessitas talis existeret,
 multoque sint atque incomparabiliter
 plures

plures, quæ ubi exstiterunt, illic im- **Sæc. XVII.**
 probari, damnarique meruerunt, atque **A. C. 1605.**

inde per ceteras terras devitandæ in-
 notescere potuerunt. Verum istorum Su-
 perbia, quæ tantum se extollit adver-
 sus Deum, ut non in illo velit, sed po-
 tius in libero arbitrio gloriari, hanc e-
 tiam gloriam captare intelligitur, ut
 propter illos Orientis & Occidentis Sy-
 nodus congregetur. Orbem quippe
 Catholicum, quoniam Domino eis re-
 sistente, pervertere nequeunt, saltem
 commovere conantur, cum potius vi-
 gilantia & diligentia Pastoralis, post fa-
 ctum illis competens sufficiensque ju-
 dicium, ubicunque isti lupi apparue-
 rint, conterendi sint, sive ut sanentur
 atque mutantur, sive ut ab aliorum
 salute atque integritate vitentur. Qui-
 bus addendum *in super*, cum præcipuè quæ-
 dam quæstiones, de quibus in hac contro-
 versia disceptatur, pendeant ex interpreta-
 tione quorundam Capitulorum seu Cano-
 num, quæ a Sede Apostolica olim definita
 renovantur, etiam in Decretis Concilii Tri-
 dentini, quod eadem Sancta Sedes difficul-
 tates & controversias, si quæ ex eis decre-
 tis ortæ fuerint, sibi declarandas & deci-
 dendas reservavit.

Cum igitur *Controversia hæc ad Sedem
 Apostolicam dudum evocata, & coram ea
 tandiu tractata sit, ab eadem etiam exspe-*
Hist. Eccles. Tom. LIII. Rx Stan-

Sæc. XVII. *Standa ejus definitio, & exoptanda, tam
A. C. 1605. felici expeditione, tam plena & expressa ve-
ritatis declaratione, quam necesse est, ut &
eadem controversia cum omnibus suis in-
modis sedetur tempestive, & aliis suscipi-
dis perfecte via præcludatur, ad qua
clesiæ suæ præstanda beneficia, est quidem
laudanda Dei providentia, qua ex his
num præfecit Pontificem summum, qui in
tractanda ista controversia hætenus præse-
runt. Verum ne pro ea tractanda atque
terminanda, existimetur is debere seipsum
nimium aggravare, juvabit spero, ut in
memoriam revocetur, quomodo olim Pon-
tifices summi in similibus causis etiam qua
de hoc ipso argumento tractabantur, non
sibi adhibuerunt idoneos collaboratores.
Nam, quod notum est ex ipso D. An-
stino, & notavit D. Prosper paucis
verbis, Bonifacius Papa, cum esset
Doctissimus, adversus libros tamen Pe-
lagianorum Beati Augustini Episcopi
responsa poscebat. Et ipsius D. Pro-
speri industria atque opera contra Semi-
lagianos usi sunt, & adjuti non parum Ce-
lestinus atque Leo doctissimi, Sanctissimi
Pontifices.*

*Qui autem laborem nunc & operam
præstituri sunt, in primis propositam sibi
quam sequantur habere debent doctrinam,
quæ de hoc argumento olim definita est a
Pontificibus & Conciliis, defensa a D. Au-
gustino*

gustino & secutis eum Docto:ibus, nomi-
 natim S. Prospero & B. Fulgentio, &
 inter Scholasticos a D. Thoma præcipue
 explicata. Et de doctrina quidem S. Au-
 gustini, quin ea hic sequenda sit, non potest
 movere quæstionem, nisi qui vult Sedis A-
 postolicæ de ea sequenda iudicium, & sta-
 tuta antiqua in dubium revocare, quibus
 insistens merito Clemens Papa VIII. in pri-
 ma Congregatione, quam pro controversia
 hac in præsentia sua tractanda, indixit,
 audientibus nobis omnibus, has voces Pon-
 tifice summo dignas gravissime pronuntiavit:
 Cum a suis Prædecessoribus doctrinam
 D. Augustini, tanquam hæreditariam
 quamdam Apostolica Sedes dotem ac-
 ceperit, firmissimo sibi propositum est
 decreto, eandem ad Successores quo-
 que suos transmittere illibatam. Et
 certe experientia hætenus notum est, quod
 & olim qui eam doctrinam ausi sunt repre-
 hendere vel convellere, in hoc ab Ecclesia
 Dei fuerunt semper repudiati, & nostris
 his temporibus, qui eadem postposita, vo-
 luerunt aliam sequi, tanquam magis op-
 portunam ad Sectarios confutandos, in ejus-
 modi opiniones sunt prolapsi (hoc ipsum
 iusto Dei iudicio promeriti) quæ una cum
 erroribus Sectariorum ab Ecclesia sunt re-
 probatæ, quod vero ad Prosperum & Ful-
 gentium attinet, cum doctrinam Augustini
 ad amissum sint secuti, eo sunt in causa hac

R 1 2

opor-

Sæc. XVII.
 A. C. 1605.

Sæc. XVII. oportuniore ipsorum opuscula, quod ab
A. C. 1605. guslinianæ doctrinæ eam partem sint præcipue
 profecuti, in qua refelluntur peculiariter Semipelagianorum errores, ad quos præcipue
 accedere reputantur opiniones, de quibus in controversia hac tractatur. In
 Scholasticos autem præcipuo hic habentur loco D. Thomas, quippe qui B. Augustini
 uti Spiritum purius hausit, sic & doctrinam perfectius imbibit, & copiosius explicavit.

Secundo necesse est iidem tales sint, qui cum proposito doctrinam hanc sequuntur, etiam verum ejus sensum & intelligentiam sint affecuti: quod idcirco magnopere considerandum, quia & annis jam elapsis processerunt, & modo reperiuntur Doctores aliqui & Scriptores, qui cum profitentur se doctrinam sequi D. Augustini, tamen sic eam intelligunt & exponunt, ut certum sit, quod non ex Augustino intelligentiam istam atque sensum hausierunt, sed cum aliis alias imbuti opinionibus, ad D. Augustini lectionem accesserint, ex doctrinam illius eo modo sunt interpretati, quo commodius apparebat posse trahi ad easdem opiniones confirmandas, atque ita quia legendo D. Augustinum non observant insignem illam & necessariam conditionem, quam in lectore bono requirit D. Hilarius, ita scribens: Optimus lector est, qui dictorum intelligentiam expectet ex dictis

ctis potius, quam imponat, & retulerit Sæc. XVII.
 magis, quam attulerit; neque cogat A C. 1605.
 id videri dictis contineri, quod ante le-
 ctionem præsumpserit intelligendum:
 propterea mirari minime debent, si post-
 quam se dederunt ad scribendum, quamvis
 libros suos testimoniis D. Augustini im-
 plectant (id quod optimum est ad persua-
 dendum simplicibus, quidquid volunt) ni-
 hilominus qui sunt intelligentiores, depre-
 hendunt, ostendunt, & non immerito of-
 fenduntur ejusmodi libros sensu & sæpe
 spiritu Augustini esse destitutos.

Tertio, qui jam dictam operam præ-
 stituri sunt, perspectos habere debent Pe-
 lagianorum & Semipelagianorum errores,
 quos (præter ea, quæ de iis habentur in
 Conciliis Africanis, & Arausicano & in
 Epistolis Pontificum) S. Augustinus &
 D. Prosper in variis locis certiore fide &
 notitia referunt. Et pro præsentem quidem
 controversia penitus expedit ponderare
 doctrinam Semipelagianorum, quæ recen-
 setur a Prospero & Hilario in Epistolis
 suis ad D. Augustinum, & ab eodem Pro-
 spero in carmine de ingratis comparatur
 cum doctrina Pelagianorum; a Cassiano in
 Collatione de protectione Dei, & a Fau-
 sto Rhegiensi in duobus suis libris (de
 quibus supra) traditur & explicatur; &
 etiam in Capitulis Cælestini Papæ, & in
 Canonibus Concilii Arausicani condemnatur,

R r 3

oppo-

Sæc. XVII. oppoſita veritate in iisdem confirmata, atque
A. C. 1605. cum doctrina hac ita ponderata conferenda
 ſunt opiniones, de quibus in præſenti con-
 verſia diſceptatur, tam quoad ſenſum, tan-
 tiam quoad verba. Quæ, quoniam utrobique
 apparent ſic diverſa, ut ibi conſueta Scrip-
 turis Sacris, & antiquis Patribus adhibentur
 verba: hic ſubſtituantur termini in Scholis in-
 docendi commoditatem uſurpati, ad certum
 cognoſcendum, & declarandum, quomodo quæ
 ſcholasticis terminis ſunt expreſſa, explicari
 poſſint atque debeant verbis, ut vocantur, po-
 ſitivis.

Quibus ſubſidiis præparatis, poteſt in-
 vocata ante omnia Spiritus Sancti gratia,
 quæ hic fiet definitio, ad hunc modum ge-
 geri & ordinari: nempe ut ad imitationem
 fere Capitulorum Cæleſtini Papæ, & Ca-
 nonum Leonis Magni in Concilio Arauſicano,
 propoſitiones quæ declarabuntur condemnatæ,
 ſigillatim diſponantur, appoſita, ſi videbitur,
 qualitate Cenſuræ, quam merentur, & ad ſin-
 gulas adjunctis breviffime aliquot teſtimonia,
 tum ex Scripturis Sacris, tum ex antiquis in
 hac cauſa definitionibus & doctrina, quibus
 ejuſdem condemnationis & reddatur ratio, &
 oppoſita veritas probetur & confirmetur. Et
 ut in danmandis ejuſmodi propoſitionibus ſe-
 ſpicio omnis & calumnia accedendi, ſive ad
 Lutheraniſmum, aut Calvinianiſmum, ſive ad
 Pelagianianiſmum aut Semipelagianianiſmum, ſive
 ad quemcunque alium aut in ſenſu aut in ver-
 bis

bis de argumento hoc errorem, prorsus evite-
 tur; expediet forte, ubi id occasio exiget,
 damnationem addere quarumdam propositio-
 num, errores ejusmodi quomodocunque sa-
 pientium, quæ fucum aliquem facere possint
 suspicionibus istis atque calumniis. Nec vide-
 tur adhuc necessarium, ut in his omnibus ulla
 fiat mentio, immo expedit forte pro honore
 partium conservando, ut nulla fiat, vel Do-
 ctorum, quorum sunt damnandæ propositio-
 nes, vel librorum, ex quibus depromentur.
 Nam si posthac, per quamcunque ex iisdem
 partibus occasio detur ita faciendi, facile fue-
 rit sine ulteriori strepitu ejusmodi libros in
 prohibitorum Catalogum referre.

Hæc, Beatissime Pater, quæ instigante
 te accepi, & pro perpetuo meo in te amore &
 observantia hætenus pertractavi, pro ea,
 quam nunc majorem debeo, reverentia &
 honore Sanctitatis tuæ, sub ejusdem corre-
 ctione & censura humiliter offero: quem ad
 supremum hunc in terris gradum, tam inex-
 spectata electione, tam insolita hætenus voca-
 tione, pro omnium tamen votis, a summo Cæli
 Deo assumptum, quo altius considero, & cer-
 tius inde spero, id a divina ejus providentia
 destinatum ad beneficia maxima & plurima
 per ministerium tuum Ecclesiæ suæ præstan-
 da; & inter alia ad controversiam hanc,
 quæ tam magni est momenti, feliciter defi-
 niendam. Eo fidentius opto & devotus
 oro, in primis generatim pro Ecclesia Dei,

Rr 4

ut

Sæc. XVII.
A. C. 1605.

Sæc. XVII. ut hæc tua assumptio sit Romæ in triumphum antiquis illustriorem, Italiæ in Gloriam, Hispanis gaudii incrementum, Gallis in securitatem, Britannis in spem certam, in robur Germanis, & finitimis nationibus Christianis omnibus in consolationem, Catholicis in constantiam, Hæreticis in resisten-
 tiam, Schismaticis in reconciliationem, Pelagianis in notitiam veri Dei, Judæis in agnitionem Jesu Christi, Militiæ Christianæ in præsidium, & Christiani nominis hostibus in exterminium. Deinde pro hac speciatim causâ ut Princeps Pastorum Deus ac Dominus noster Jesus Christus, qui per tuos Prædecessores, Innocentium, Zozimum, Bonifacium, abegit lupos manifestos, per Cælestinum, Sixtum, Leonem, Gelasium, Hormisdam, Joannem, coercuit occultos, id per Pastorem legitimum, Rectorem sanctum, Paulum Pontificem sic pascat regatque oves, oviculas, & agnos suos, ut qui hic tentat seu timetur Spiritus, sive superbus Pelagianus aut Semipelagianus, non eos elidat, sive stolidus Lutheranus aut Calvinianus, iisdem non illudat.

Sanctitatis tuæ.

PETRUS LOMBARDUS

Archiepiscopus Armachanus.

§. CLVI.